

پوهنتون سلام

پوهنځی شریعت و قانون
پروگرام ماستری تفسیر و
حدیث

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

معینیت امور علمی

شهید و شهادت در روشنی سنت

(بیان نامه ماستری)

محصله: باصره بنت محمد یاسین

استاد رهنما: دکتور عبدالباری "حمیدی"

سال: ۱۴۰۱ ه.ش. ۱۴۴۳ ه.ق.

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

پروگرام ماستری تفسیر و حدیث

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

معینیت امور علمی

شهید و شهادت در روشنی سنت

(پایان نامه ماستری)

محصله: باصره بنت محمد یاسین

استاد رهنما: دکتور عبدالباری "حمیدی"

سال: 1401 ه.ش. 1443 ه.ق.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

دبیارتمنت تفسیر و حدیث

بورده ماستری

تصدیق نامه

محترمه باصره بنت محمد یاسین ID: SH-MST-99-752 محصله دور ششم تفسیر و حدیث که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: شهادت و شهید در روشنی سنت به روز چهارشنبه تاریخ ۶/۲۳ ۱۴۰۱ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به اساس بررسی هیات تحکیم مستحق ۹۰ (نمره به عدد) بورده ماستری (نمره به حروف) گردید.

موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	دکتور فصیح الله عبدالباقی	عضو هیات	
۲	دکتور محمد عارف عطانی	عضو هیات	
۳	دکتور عبدالباری حمیدی	استاد رهنما و رئیس جلسه دفاع	

معاون علمی

آمر بورده ماستری

خلاصه بحث

شهید شدن و شهادت در راه الله متعال، همان حالتی است که شخص مسلمان با اخلاص و بخاطر رضایت الله متعال در جنگ بدست کافران کشته می شود و از بزرگ ترین وسایل قرب با الله محسوب میگردد. همچنان تمام گناهان شهید به جز از دین (قرض) عفو میگردد. اهمیت این موضوع، عدم آگاهی کامل روی آن و پاسخ به حل سوالات مردم راجع به این موضوع از جمله اسباب اختیار این موضوع گردیده. گرچند قبل از این تحقیق، تحقیقات دیگر هم صورت گرفته بود، ولی تحقیقات قبلی به زبان عربی بیشتر اند و مردم افغانستان با زبان عربی آشنایی ندارند، و نیاز مبرم دیده می شد تا روی این موضوع تحقیق صورت گیرد. روش بکارگیری در این تحقیق کتابخانه ای بوده.

شهداء سه قسم اند، شهید در دنیا و آخرت و آن عبارت از شخص که در جنگ با کفار کشته شده است در آخرت برایش اجر شهید و در دنیا احکام میت شهید را دارد و شهید در آخرت نه در احکام دنیاست اما در آخرت اجر شهید را دارد و شروط شهادت: اسلام، اخلاص برای الله متعال، صبر و عدم فرار در میدان جنگ می باشند.

اسباب شهادت: سبب بزرگ شهادت، شهادت بسبب مرض طاعون، مبطون، غرق شدن در آب، زیر دیوار شدن، بسبب مرض ذات الجنب، مرگ بر اثر مرض سل، سوختن در آتش، زایمان و نفاس، مرگ در راه الله، بسبب دفاع از دین، نفس، اهل و مال، بسبب افتیدن از کوه و یا به سبب خوردن حیوانات درنده، مرگ بسبب سرطان و یا به سبب کرونا می باشند. موانع قبولیت شهادت: غلول، دین، عدم اجازه والدین، معصیت و گناه می باشند.

ثمرات شهادت: شهید درد قتل و سكرات موت را احساس نمی کند، گناهان شهید بجز از قرض بخشیده می شود، شهید از عذاب قبر در امان است، شهید از اهل بیتش شفاعت می کند، دخول جنت، نجات از جهنم، بهترین خانه در جنت می باشد.

کلید واژه: شهید و شهادت، اسباب و موانع شهادت.

فهرست مطالب

مقدمه.....1

فصل اول

مبحث اول: معنی و مفهوم شهید و شهادت فضیلت آن

7.....

مطلب اول: معرفی شهید و

شهادت.....7

الف: تعریف لغوی شهید و شهادت.....

7

ب: معانی شهید، شهادت و مشتقات

آن.....8

ج: تعریف اصطلاحی شهید و

شهادت.....13

هـ: وجه تسمیه شهید به

شهید.....16

مطلب دوم: فضیلت و مناقب شهید و

شهادت.....17

مبحث دوم: اقسام شهید و شروط آن.....24

مطلب اول: اقسام شهید و

شهادت.....24

الف: شهید دنیا و

آخرت.....24

ب: شهید

دنیا.....26

ج: شهید آخرت..... 27.....
مطلب دوم: شروط

شهادت..... 28.....

الف: شرط عام برای تمام شهداء (به جزء شهید

دنیا)..... 28.....

ب: شروط خاص برای شهداء (شهید دنیا و آخرت، شهید

دنیا)..... 31.....

فصل دوم

اسباب، آرزو و موانع قبولیت شهادت

مبحث اول: اسباب شهادت..... 38.....

مطلب اول: سبب بزرگ

شهادت..... 39.....

مطلب دوم: شهادت بسبب مرض

طاعون..... 43.....

مطلب سوم: شهادت بسبب بطن (درد

شکم)..... 47.....

مطلب چهارم: شهادت بسبب غرق (غرق شدن در

آب)..... 50.....

مطلب پنجم: شهادت بسبب هدم (زیر آوار

شدن)..... 52.....

مطلب ششم: شهادت بسبب دانه های که در پهلوی سینه پیدا میشود (ذات

الجنب)..... 55.....

مطلب هفتم: شهادت بسبب حرق (سوختن در

آتش)..... 57.....

مطلب هشتم: شهادت زن به سبب زایمان و

نفاس..... 59.....

مطلب نهم: شهادت بسبب مرگ در راه

الله.....60

مطلب دهم: شهادت بسبب دفاع از دین، نفس، اهل و

مال.....62

مطلب یازدهم: شهادت بسبب مرض

«سبل».....65

مطلب دوازدهم: شهادت بسبب افتیدن از کوه و یا به سبب خوردن حیوانات

درنده.....66

مبحث دوم: آرزوی شهادت و موانع قبولیت آن

67.....

مطلب اول: آرزوی شهادت و طلب

آن.....67

مطلب دوم: شرایط آرزوی شهادت و

مرگ.....69

مطلب سوم: موانع قبولیت شهادت

.....71

الف:

غلول.....71

ب: دین

(قرض).....73

ج: عدم اجازه

والدین.....75

د: معصیت و

گناه.....77

فصل سوم

یک عده از اسباب معاصر شهادت و ثمرات آن

مبحث اول: یک عده از اسباب معاصر

شهادت.....84

مطلب اول: شهادت بسبب

سرطان.....84

مطلب دوم: شهادت بسبب کرونا

.....91

مبحث دوم: ثمرات

شهادت.....97

مطلب اول: ثمرات شهادت در

دنیا.....97

مطلب دوم: ثمرات شهادت در عالم برزخ

(قبر).....98

مطلب سوم: ثمرات شهادت در

آخرت.....102

نتیجه گیری.....108

پیشنهادهات.....

109

فهرست آیات قرآن

کریم.....110

فهرست احادیث

نبوی.....113

فهرست

اعلام.....117

119..... مأخذ

نتیجه گیری

از تحقیق حاضر نتایج ذیل را بدست آوردم:

- 1- نتیجه گرفتم که معنای عام شهید عبارت از شخص است که قرآن کریم و احادیث نبوی بر تسمیه آن تصریح نموده اند، و به سه نوع است: شهید دنیا و آخرت، شهید آخرت، و شهید دنیا. شهید آخرت کسی است که در آخرت اجر یک شهید را خواهد داشت ولی در این دنیا همان احکام میت عادی بر او جاری میشود. شهید دنیا و آخرت کسی است که در آخرت اجر یک شهید را دارد و در دنیا هم احکام میت عادی بر وی جاری نمیشود. شهید دنیا کسی است که در آخرت اجر یک شهید را حاصل نمیکند ولی در این دنیا همان احکام میت شهید بر او جاری میشود.
- 2- در صورت که شهید بشکل مطلق در قرآن و حدیث ذکر شده باشد، مراد شهید خاص است، شهیدی که در جنگ با کفار کشته شده است.
- 3- طلب شهادت و آرزوی آن هر زمان و هر وقت کار مستحب و نیک است.
- 4- شهادت یک منزلت بزرگ و یک مقام ارزشمند و از شعایر دین است، بنابراین، اطلاق این کلمه بالای هر شخص مناسب نیست، یعنی نباید برای هر شخص کلمه شهید اطلاق گردد، مگر در صورت که معیارات و شرایط آن را ایفاء نموده باشد و با آن هم خود داری کردن بهتر است.
- 5- از ثمرات شهید و شهادت دانسته می شود، همان طوری که جهاد در راه الله متعال قله بلندى اسلام است، به همین شکل شهادت در راه الله متعال بهترین مرگ با عزت محسوب می گردد.
- 6- مهمترین نقش را در بلند بردن ارزش و مقام شهادت، اخلاص و نیت پاک دارد، بنابراین، همیشه شخص در راه اعلاى کلمة الله اخلاص و نیت پاک داشته باشد، تا شهادتش مورد قبول و پسند الله متعال قرار گیرد.
- 7- الله متعال، امت محمد صلی الله علیه وسلم را زیاد اکرام نموده است، مرگ با تعداد از اسباب را شهادت برای شان گردانیده است.

پیشنهادات

برای اینکه مردم مسلمان افغانستان از شهید و مقام شهادت آگاهی بهتر و خوبتر حاصل نمایند و از طرف دیگر اسباب شهادت را دانسته تا برای شان در این عرصه جهل و نا آگاهی باقی نمانند و برای هر کس شهید نگویند، موارد ذیل را پیشنهاد می کنم:

1- برای پوهنتون سلام که یک پوهنتون علمی و آکادمی و تحقیقی است، پیشنهاد می نمایم تا در این عرصه باز هم تحقیقات بیشتر و بهتر انجام دهند. بر این اساس موضوع را که من کار کردم، شهید و شهادت در روشنی سنت است، ولی عناوین دیگری است که بهتر است تا روی آنها هم به حیث منوگراف لیسانس و تیزس ماستری قرار گرفته و روی شان کار شوند، از جمله: 1- عملیات استشهادی در روشنی قرآن و سنت. 2- جهاد در راه الله متعال در روشنی قرآن و سنت. 3- بغاوت و احکام آن در روشنی قرآن و سنت. 4- قتل و انواع آن در روشنی قرآن و سنت و غیره.

2- برای علمای کرام پیشنهاد می کنم تا سیستم آگاهی دهی شان را در رسانه های صوتی و تصویری روی این موضوع و سایر موضوعات که مردم از آنها آگاهی عمیق ندارند، بیشتر نمایند و از اهمیت و فضیلت شهید و شهادت که ایمان و آخرت انسان را کامل می سازد، به مردم بازگو نمایند، تا مردم از منزلت و ثمره شهادت آگاهی بیشتر حاصل نمایند.

3- به همین شکل به وزارت ارشاد، حج و اوقاف پیشنهاد می کنم تا سیستم آگاهی دهی شان را راجع به جهاد و شهادت بخصوص از طریق مساجد و منابر در روشنی قرآن کریم و سنت نبوی بیشتر نماید، تا مردم مسلمان افغانستان از مسایل و موضوعات جهاد و شهادت یک آگاهی کامل حاصل نموده و در این عرصه بیدار باشند و درک کنند که یکی از رمزهای موفقیت اسلام و مسلمین همین جهاد و شهادت اند.

بخاطر دسترسی به متن کامل این تحقیق مراجعه شود به:

پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته

و یا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af